

KOMENTARZ

Szczyt Biden–Xi w Indonezji

Andrzej Dąbrowski, Marcin Przychodniak

Przy okazji szczytu G20 na indonezyjskiej wyspie Bali odbyło się spotkanie przywódców USA i Chin. Celem Joe Bidena i Xi Jinpinga było przede wszystkim obniżenie chińsko-amerykańskich napięć. Nie doszło do znaczącej zmiany we wzajemnych relacjach, ale odnowienie bezpośredniej komunikacji na najwyższym szczeblu i dialogów sektorowych może przyczynić się do obniżenia ryzyka konfliktu o Tajwan. Strony uzgodniły powrót do zawieszonych po wizycie Nancy Pelosi na Tajwanie rozmów, m.in. na temat przeciwdziałania zmianom klimatu, oraz ustaliły, że amerykański sekretarz stanu Antony Blinken odwiedzi Pekin w celu kontynuowania dialogu.

Jakie były okoliczności i główny cel spotkania przywódców?

Biden i Xi mieli okazję spotkać się krótko po [wyborach do Kongresu](#), w których Partii Demokratycznej wbrew oczekiwaniom udało się zachować kontrolę nad Senatem, oraz po [październikowym zjeździe Komunistycznej Partii Chin](#), gdy Xi skonsolidował władzę. Przywódcy największych mocarstw mieli w związku z tym silny mandat do prowadzenia rozmów i podjęcia próby obniżenia napięć we wzajemnych relacjach. Do ich wzrostu przyczyniły się m.in. niedawne deklaracje Bidena o gotowości USA do obrony Tajwanu w razie agresji oraz [chińskie prowokacje na wodach wokół wyspy, które miały miejsce w sierpniu br.](#) Obie strony chciały zaprezentować się jako główne mocarstwa gospodarcze i militarne odpowiedzialne za stabilność porządku międzynarodowego. Spotkanie miało na celu pokazanie zdolności obu rządów do utrzymania dialogu na najwyższym poziomie – nawet w obliczu braku porozumienia w kluczowych kwestiach spornych, takich jak relacje z Tajwanem, rosyjska agresja na Ukrainę czy [amerykańskie ograniczenia nałożone na eksport technologii do Chin](#).

Jaki będzie wpływ spotkania na stanowisko Chin wobec wojny na Ukrainie?

W chińskim oświadczeniu po rozmowie – inaczej niż w amerykańskim – nie znalazła się wspólna deklaracja prezydentów o braku zgody na użycie broni jądrowej na Ukrainie. Wskazuje to, że ChRL, choć przeciwna ewentualnej eskalacji jądrowej, nie chciała zdystansować się od rosyjskiego partnera i pogłębiać jego izolacji. Chiński przywódca miał podkreślić skomplikowany charakter konfliktu, co jest zgodne z dotychczasowym stanowiskiem ChRL. W ocenie Xi kluczowe pozostaje uniknięcie eskalacji i konfrontacji mocarstw. Dlatego wyraził nadzieję na wznowienie negocjacji między Federacją Rosyjską a Ukrainą. W jego ocenie niezbędny jest także wszechstronny dialog z udziałem USA, NATO, UE i Rosji. Takie stanowisko jest dla Rosji sygnałem, że może liczyć na dalsze polityczne poparcie Chin. Może to skutkować przedłużeniem działań wojennych.

Jaki będzie wpływ spotkania na napięcia w Indo-Pacyfiku?

Choć spotkanie obniży w pewnym stopniu poziom napięć w relacjach amerykańsko-chińskich, nie doprowadzi do złagodzenia sytuacji w Indo-Pacyfiku. Obie strony

KOMENTARZ PISM

powtórzyły swoje stanowisko w sprawie Tajwanu i odmienne podejście do polityki „jednych Chin”. Konkluzje spotkania nie wpłyną też znacząco na wysiłki sił zbrojnych obu państw, które mają na celu wzmacnianie zdolności do prowadzenia działań w obszarze Indo-Pacyfiku. W szczególności dotyczy to USA, które [w najnowszej Strategii obrony narodowej](#) wskazują, że rywalizacja z Chinami jest priorytetowym zagadnieniem dla amerykańskiej polityki bezpieczeństwa. Spotkanie na najwyższym szczeblu może jednak prowadzić do uaktywnienia kanałów komunikacji między mocarstwami, a w ten sposób do obniżenia ryzyka przypadkowej eskalacji, np. w sytuacji incydentu militarnego w pobliżu Tajwanu.

Jakie znaczenie polityczne miało dla Bidena spotkanie z Xi?

Dla administracji Bidena kwestia powstrzymywania politycznych i gospodarczych ambicji Chin pozostaje kluczowym zagadnieniem w polityce zagranicznej, obok wspierania Ukrainy w walce z rosyjską inwazją i działań na rzecz hamowania zmian klimatycznych. Dla prezydenta USA najważniejsze w spotkaniu z Xi było zakomunikowanie przywiązania do takiej polityki oraz podkreślenie [ponadpartyjnego konsensusu w USA w kwestii potencjalnej obrony Tajwanu](#). Amerykański prezydent chciał też ostrzec chińskie władze przed konsekwencjami wojskowego i gospodarczego wspierania działań Rosji przeciwko

Ukrainie. Dla polityki wewnętrznej Bidena spotkanie z Xi miało być okazją do zaprezentowania zdecydowanej postawy wobec Chin, ale także gotowości do współpracy w obliczu globalnych wyzwań, takich jak zmiany klimatu. Biden chciał podkreślić, również wobec części polityków swojej partii, że wschodnioazjatycka polityka USA nie ucierpią na skutek zaangażowania we wspieranie wysiłku zbrojnego Ukrainy i powstrzymywanie Rosji.

Jakie znaczenie miało spotkanie dla Xi Jinpinga?

Spotkanie na najwyższym szczeblu z prezydentem USA przy okazji szczytu G20 dało okazję do promocji koncyliacyjnego wizerunku ChRL w relacjach ze Stanami Zjednoczonymi. Pozwoliło Xi m.in. odnieść się do amerykańskiej narracji o rywalizacji demokracji z autorytaryzmami, wskazując na odmienność ChRL, ale bez antagonizowania wzajemnych relacji. Oprócz deklaracji USA o poszanowaniu interesów ChRL odnośnie do Tajwanu ważne dla Xi było także wznowienie szeregu dialogów sektorowych (np. w sprawie klimatu) czy funkcjonowania dwustronnych grup roboczych. Efektem tego procesu będzie też najpewniej wizyta Sekretarza Stanu USA w Chinach w najbliższym czasie. W optyce Xi finalnym krokiem procesu normalizacji relacji powinno być przynajmniej złagodzenie amerykańskich sankcji przeciwko Chinom, w tym wobec sektora półprzewodników.